

VIJEĆE EUROPE
EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL

KONAČNA ODLUKA

O DOPUŠTENOSTI

zahtjeva br. 53227/99
Vinko MAJSTOROVIĆ
protiv Hrvatske

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući 6. prosinca 2001. godine u vijeću u sastavu

g. C. L. ROZAKIS, *Predsjednik*,
g. G. BONELLO,
g. P. LORENZEN,
gđa N. VAJIĆ,
gđa S. BOTOCHAROVA,
g. V. ZAGREBELSKY,
gđa E. STEINER, *suci*
i g. E. FRIBERGH, *tajnik Odjela*,

uzimajući u obzir naprijed navedeni zahtjev podnesen Europskoj komisiji za ljudska prava 19. travnja 1997. godine i registriran 7. prosinca 1999. godine, uzimajući u obzir djelomičnu odluku o dopuštenosti od 25. svibnja 2000. godine,

uzimajući u obzir očitovanje koje je podnijela tužena država i odgovor na očitovanje kojeg je podnio podnositelj zahtjeva, nakon vijećanja, odlučuje je kako slijedi:

ČINJENICE

Podnositelj zahtjeva Vinko Majstorović hrvatski je državljanin, rođen 1940. godine i živi u Zagrebu (Hrvatska). Pred Sudom ga zastupa g. Zvonko Nogolica, odvjetnik iz Zagreba. Tuženu državu zastupa njena zastupnica gđa Lidija Lukina-Karajković.

A. Okolnosti predmeta

Činjenično se stanje predmeta, prema navodima stranaka, može sažeti kako slijedi.

10. prosinca 1992. godine podnositelj zahtjeva pozajmio je 20.000 njemačkih maraka (DEM) "V. M. M.", poduzeću iz Zagreba, na rok od tri mjeseca, uz kamatu od 20%.

Budući da to poduzeće nije ispunilo svoje ugovorne obveze, podnositelj zahtjeva je, zajedno s 10 drugih tužitelja, 15. listopada 1993. godine pokrenuo parnični postupak pred Općinskim sudom u Zagrebu tražeći povrat zajma od B.J., vlasnika poduzeća.

Prema navodima Vlade, podnositelj zahtjeva, kao i drugi tužitelji u istom postupku, nije platio sudske pristojbe niti podnio zahtjev za oslobađanjem od plaćanja pristojbi. Tako je spriječio Općinski sud u Zagrebu postupati u ovom predmetu.

Prema navodima podnositelja zahtjeva, on nije bio dužan platiti sudske pristojbe jer je zakon koji uređuje sudske pristojbe stupio na snagu 28. rujna 1995. godine, a njegov je zahtjev podnesen gotovo dvije godine prije toga.

No, sud je zakazao ročište o meritumu za 12. srpnja 2001. godine, no ono je bilo odgođeno jer nije pristupio punomoćnik podnositelja zahtjeva. On je također obavijestio sud da je prestao zastupati podnositelja zahtjeva.

Slijedeće ročište zakazano za 26. srpnja 2001. godine odgođeno je jer nije pristupio podnositelj zahtjeva. Poziv mu je dostavljen preporučenom pošiljkom te je iz povratnice bilo vidljivo da nije došao po poziv. Sud je razdvojio postupke u odnosu na svakog od tužitelja.

Postupak je u tijeku pred prvostupanjskim sudom.

B. Mjerodavno domaće pravo

Mjerodavne odredbe Zakona o sudskim taksama (Narodne novine 74/1995 i 57/1996) propisuju kako slijedi:

Članak 4., stavak 1., točka 1.

"Pristojbe se plaćaju:

1. za podneske sudu (tužbe, žalbe, prijedloge za izvršenje odluka itd.) – u trenutku kada se predaju..."¹

Članak 9., stavak 1.

"Sudovi neće postupati kad nisu plaćene pristojbe"²

¹ Prijevod s engleskog. Izvorni tekst čl. 4. st. 1. t.1. glasi:

"Obveza plaćanja pristojbe, ako ovim Zakonom nije drukčije propisano, nastaje:

1. za podneske (tužbe, pravne lijekove, prijedloge za izvršenje i dr.) – u trenutku kada se predaju..."

"

² Prijevod s engleskog. Izvorni tekst čl. 9. st. 1. glasi: "*Sud neće postupati u onim sudskim predmetima u kojima nisu plaćene propisane pristojbe na akt kojim se pokreće postupak.*"

Članak 13., stavak 2.

Sud neće postupati u onim sudskim predmetima u kojima je podnesen prijedlog za oslobođenje od plaćanja pristojbe, sve dok sud ne donese odluku povodom prijedloga.

Članak 15.

“Sud će osloboditi od plaćanja sudskih pristojbi stranku koja prema svom općem imovnom stanju ne može podmiriti sudsku pristojbu bez štetnih posljedica za nužno uzdržavanje sebe i svoje obitelji.”

Članak 59. stavak 4. Ustavnog zakona o Ustavom sudu (koji je stupio na snagu 24. rujna 1999. godine – u daljnjem tekstu "Zakon o Ustavnom sudu" glasi kako slijedi:

"Ustavni sud iznimno može ispitati ustavnu tužbu prije nego budu iscrpljena druga dostupna pravna sredstva, ako je uvjeren da pobijani akt, ili nedonošenje tog akta u razumnom roku, grubo krši ustavna prava i slobode stranke i da bi, ako ne djeluje, stranka bila izložena riziku nastupa ozbiljnih i nepopravljivih posljedica.³"

PRIGOVORI

1. Podnositelj zahtjeva prigovara na temelju čl. 6. st. 1. Konvencije duljini građanskog postupka koji je još uvijek u tijeku.
2. On također prigovara na temelju čl. 13. Konvencije da nije imao nikakav učinkovit pravni lijek u odnosu na duljinu tog postupka.

PRAVO

1. Podnositelj zahtjeva prigovara da postupak koji je započeo 10. listopada 1992. godine nije okončan u razumnom roku, suprotno čl. 6. st. 1. Konvencije, čiji mjerodavni dio propisuje:

“Radi utvrđivanja svojih prava i obveza građanske naravi...svatko ima pravo...da...sud...u razumnom roku ispita njegov slučaj.”

³ Prijevod s engleskog. Izvorni tekst članka 59., stavka 4. glasi:

“Ustavni sud iznimno može pokrenuti postupak po ustavnoj tužbi i prije negoli je iscrpljen pravni put ako utvrdi da je potpuno razvidno da se pobijanim aktom, odnosno nedonošenjem akta u razumnom roku grubo vrijeđaju ustavna prava ili slobode i da bi nepokretanjem postupka za podnositelja tužbe mogle nastupiti teške i nepopravljive posljedice.”

a) Vlada tvrdi da je dio zahtjeva koji se odnosi na događaje koji su se dogodili prije 5. studenog 1997. godine, kad je Konvencija stupila na snagu u odnosu na Hrvatsku, izvan nadležnosti suda *ratione temporis*.

S tim u svezi Sud podsjeća da je Hrvatska priznala nadležnost suda zaprimati zahtjeve "od svake osobe, nevladine organizacije ili skupine pojedinaca koji tvrde da su žrtva povrede od strane Hrvatske prava priznatih Konvencijom kroz bilo koji čin, odluku ili događaj koji se dogodio nakon 5. studenog 1997. godine". Slijedi da razdoblje koje Sud treba uzeti u razmatranje počinje 5. studenog 1997. godine.

No, u svrhu utvrđenja razumnosti duljine razdoblja o kojem se radi, sud će uzeti u obzir stanje predmeta na taj dan (vidi, između drugih izvora, *Podbielski v. Poland*, br. 27916/95, Izvješća 1998-VIII, st. 31.).

b) Vlada poziva Sud da odbaci zahtjev jer da je podnositelj zahtjeva propustio iscrpiti domaća pravna sredstva. U tom pogledu navode da podnositelj zahtjeva nije podnio ustavnu tužbu na temelju članka 59. st. 4. novo izmijenjenog Zakona o Ustavnom sudu koji iznimno dozvoljava Ustavnom sudu ispitati ustavnu tužbu prije iscrpljenja drugih dostupnih pravnih sredstava u slučaju kad je razvidno kako postoji ozbiljan rizik da bi mogla biti povrijeđena ustavna prava i slobode stranke i da bi moglo doći do ozbiljnih i nepopravljivih posljedica zbog toga što mjerodavne vlasti nisu donijele odluku.

Podnositelj zahtjeva ne slaže se s Vladom.

Sud nalazi kako pitanje je li zahtjev za iscrpljivanjem domaćih pravnih sredstava u ovom slučaju zadovoljen postavlja pitanja koja su tako blisko povezana s pitanjem postojanja učinkovitog pravnog sredstva koje traži članak 13. Konvencije, da oba pitanja treba ispitati zajedno. Prema tome, Sud smatra da pitanje glede iscrpljivanja domaćih pravnih sredstava treba spojiti s meritumom, i ostaviti za kasnije razmatranje.

c) Vlada poziva Sud, alternativno, da proglasi zahtjev nedopuštenim jer da je očito neosnovan u smislu članka 35. stavka 3. Konvencije. Oni tvrde da je sam podnositelj zahtjeva prouzročio odugovlačenje time što nije niti platio sudske pristojbu niti podnio zahtjev za izuzećem od plaćanja sudskih pristojbi.

Oni nadalje tvrde da ovaj predmet nije osobito važan. Pozivaju se na sudsku praksu Suda tvrdeći da su predmeti koji traže posebnu hitnost predmeti u svezi obiteljskog prava ili predmeti koji se odnose na isplatu naknade štete žrtvama prometnih nesreća, te oni koji uključuju interese velikog broja ljudi i tzv. "predmeti u svezi s otkazom".

Podnositelj zahtjeva tvrdi da on nije trebao platiti sudske pristojbe jer je podnio svoju tužbu za povrat zajma Općinskom sudu u Zagrebu gotovo dvije godine prije nego je donesen zakon koji uređuje sudske pristojbe.

Sud smatra, u svjetlu navoda stranaka, da ovaj prigovor postavlja ozbiljan činjenična i pravna pitanja na temelju Konvencije, čije utvrđenje bi trebalo ovisiti o ispitivanju merituma. Sud stoga zaključuje kako ovaj prigovor nije očito neosnovan u smislu članka 35. stavak 3. Konvencije. Nije utvrđena nikakva druga osnova da ga se proglasi nedopuštenim.

2. Podnositelj zahtjeva tvrdi da nema nikakav učinkovit pravni lijek u odnosu na prekomjernu duljinu postupka u svom predmetu. Po njegovom je mišljenju stoga došlo do povrede članka 13. Konvencije, koji opisuje:

“Svatko čija su prava i slobode koje su priznate u ovoj Konvenciji povrijeđene ima pravo na djelotvorna pravna sredstva pred domaćim državnim tijelom čak i u slučaju kad su povredu počinile osobe koje su djelovale u službenom svojstvu.”

Vlada tvrdi da je podnositelj zahtjeva mogao zatražiti ubrzanje postupka od predsjednika Općinskog suda u Zagrebu i Ministarstva pravosuđa. Isto je tako mogao podnijeti ustavnu tužbu na temelju članka 59. stavka 4. Zakona o Ustavnom sudu.

Podnositelj zahtjeva ne slaže se s Vladom.

Sud smatra, u svjetlu navoda stranaka, da ovaj prigovor postavlja ozbiljna činjenična i pravna pitanja na temelju Konvencije, te da odluka o njima treba ovisiti o ispitivanju merituma. Sud stoga zaključuje kako ovaj prigovor nije očito neosnovan u smislu članka 35. stavka 3. Konvencije. Nije utvrđena niti jedna druga osnova da ga se proglasi nedopuštenim.

Iz tih razloga, Sud jednoglasno

Progllašava ostatak zahtjeva dopuštenim.

Erik FRIBERGH

tajnik

Christos ROZAKIS

predsjednik